

Rudersdal kommune

Hovedstaden
Ref. OEJ/SWIND
Den 01. september 2023
J.nr. 21/08961

Ansøgning om nødvendige dispensationer til udvidelse af Jægersborg Dyrehave.

Det er besluttet, at Jægersborg Dyrehave skal udvides som det fremgår på nedenstående billede (se billede 1.).

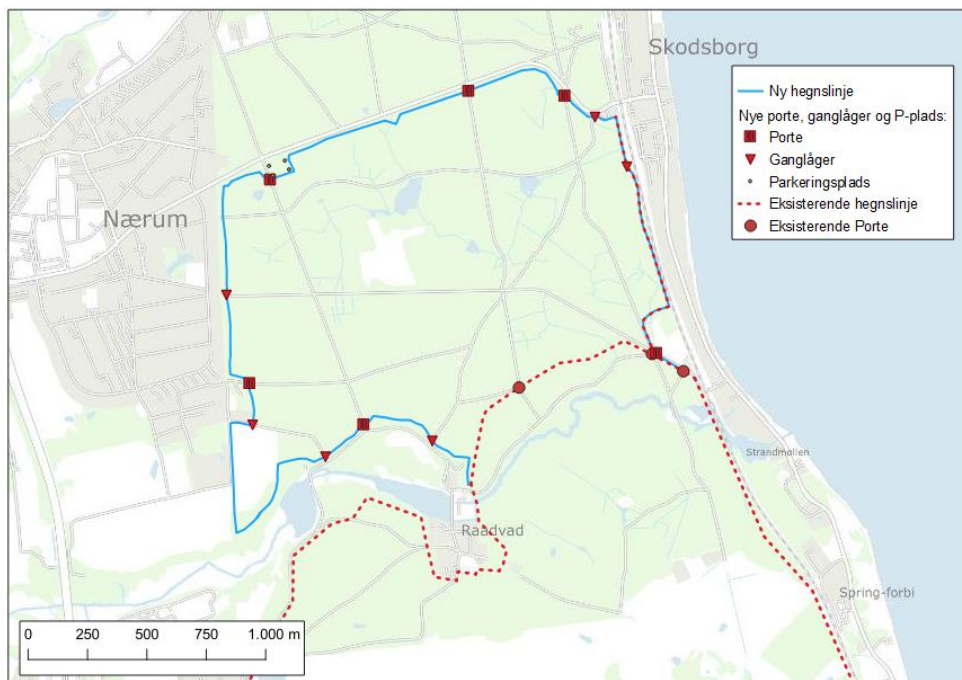
Billede 1. Afgrænsningen af den eksisterende Dyrehave samt den planlagte udvidelse af Dyrehaven.

Formålet er flersidigt, men navnlig motiveret af, at en udvidelse vil betyde at der skabes mere plads til de mange sjældne og beskyttede arter der i dag findes i den eksisterende Dyrehave. Her skal særligt nævnes Stellas Mosskorpion og de arter

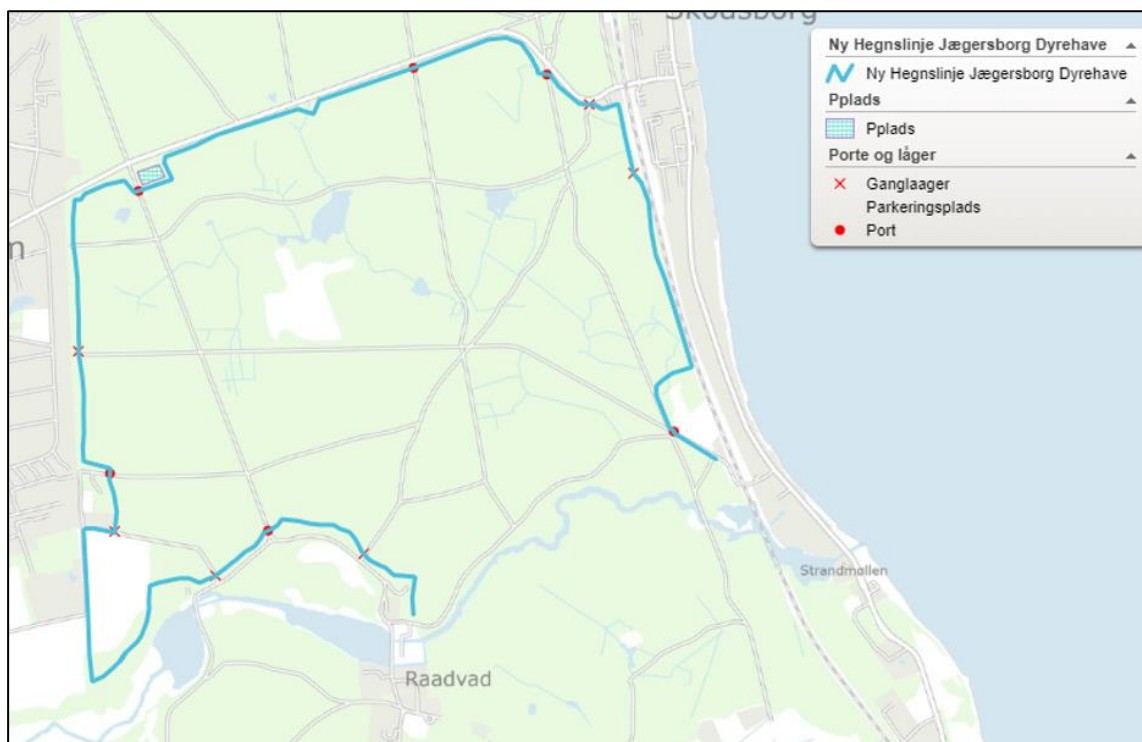
der knytter sig til Kalkoverdrev* (6210) og Surt Overdrev* (6230). En analyse (E. Buchwald) viser, at ”mere plads” er den faktor der bedst sikrer bedre bevaringsstatus for den eksisterende dyrehaves sjældne og beskyttede arter.

Det areal, der nu søges om at udvide Dyrehaven med vil blive forvaltet efter de samme principper som den eksisterende dyrehave, hvilket understøttes af Udkast til Natura 2000 plan-2022-27s områdebeskrivelse, hvor det konstateres, at ”store dele af naturværdierne er skabt inden for de sidste 300-400 år gennem en kulturbetinget drift, og bevaringen af værdierne er til dels afhængig af fastholdelse af disse driftsformer.”

Det indlemmede areal indgik i den af kong Christian den 5. etablerede dyrehave i 1670 og var dyrehave indtil 1832. Så hele arealet har altså været dyrehave tidligere. Indtil 1991 har der endvidere været foretaget høstet på Tuemosesletten, som er arealets eneste større lysåbne område på ca. 3,9 ha.

Kort 1. Den nye hegnslinje, porte og ganglåger i forbindelse med udvidelsen af Dyrehaven samt det allerede eksisterende hegn og porte.

Kort 2. Den nye hegnslinje samt porte, ganglåger og p-plads.

Det fremtidige hegnstrace (se kort 1. og 2.) kommer i vid udstrækning til at følge ejendomsgrænsen mod henholdsvis øst og vest. Mod nord etableres hegnet parallelt med Skodsborgvej. Hegnet etableres dog med ca. 15 – 20 meters afstand til de nævnte linjer mod nord og vest for visuelt at sløre hegnet fra de tilgrænsende færdselslinjer hvilket betyder, at hegnet etableres i bevoksningerne. En forudgående rydning og knusning af hegnstraceet vil være nødvendig af hensyn til etablering og senere tilsyn med hegnet. NST vurderer, at det er muligt at etablere hegnet uden at skulle fælde naturmæssigt værdifulde træer i bevoksningernes overetage. Rydnings- og knusningsarbejdet vil således kun berøre mindre træer og fortrinsvis ær, uden stor biodiversitetsmæssig værdi. Ligeledes vurderes det muligt at opretholde skovkarakteren i og omkring hegnstraceet.

Det nye hegn er identisk med det etablerede hegn i den eksisterende Dyrehave (se billede 2.). Hegnet vil være 2 meter højt og i maskinflet, som ikke vil vække større opsigt, da det er transparent og det vil heller ikke kræve nedgravning.

Billede 2. Hegn i den nuværende Dyrehave.

Dyr og hegn

./.

Som nævnt ovenfor vil udvidelsen af Dyrehaven forvaltes på samme måde som den allerede eksisterende Dyrehave. Principperne indebærer blandt andet, at der tilskuds fodres om vinteren, hvilket er en forudsætning for opretholdelse af en så stor sommerbestand, at det nuværende græsningstryk kan opretholdes. En kvælstofbalance udarbejdet af Amphi Consult for NST (vedlagt), viser at Dyrehaven er i omtrent balance (hverken under eutrofiering eller det modsatte). Analysen viser endvidere, at dyreholdet isoleret set fjerner kvælstof fra Dyrehaven (inklusiv indregning af N-tilførslen i tilført foder).

I forbindelse med udvidelsen af Dyrehaven vil Naturstyrelsen flytte kron dyr fra den eksisterende Dyrehave til den nye udvidelse. Naturstyrelsen vil lade den nordlige del af hegnen i den eksisterende Dyrehave blive stående i en periode for at holde de flyttede kron dyr inde på det nye areal. Formålet med dette er, at de tilflyttede hun-kron dyr får kalve, der vil have tilhørsforhold til området og derfor ikke vil migrere tilbage til den eksisterende Dyrehave, men forblive i den nye udvidelse. Det er vigtigt, at der i forbindelse med udvidelsen bliver etableret en population af hjortevildt i starten, da det særligt er hjortenes færden, bid og adfærd der skaber variation og biodiversitet.

Det forventes, at bestanden af kronvildt over en årrække vil øges med op mod 200 individer (sommerbestand). Bestanden af dåvildt og sikavildt forventes ikke at stige.

./.

Som i den eksisterende dyrehave vil selve hegnslinjen være tilbagetrukket fra eksisterende skovbryn (bortset fra østsiden hvor naboen er Kystbanen, her sættes hegnen i skel), så der opnås en æstetisk og landskabelig god løsning. Der er vedlagt

notat der viser den påtænkte hegnslinje med en række visualisering af de indgange der påtænkes etableret i det nye hegn (se bilag 1).

Færdselsregler og vej-ret

Færdselsreglerne vil fortsat være de samme inden for hegnet i Jægersborg hegn. Man må færdes til fods, på cykel og på hesteryg og Naturstyrelsen har stadig ret til at færdes i motorkøretøj i skoven i arbejdsregi.

Det forventes, at der i fremtiden vil være mindre kørsel i skovene med skovningsmaskiner, lastbiler m.m. da skoven er udlagt til urørt skov og skovdriften dermed stopper efter naturgenopretningsperioden.

Større indgange ved Skodsborg st.

Naturstyrelsen forventer, at indgangen ved Skodsborgvej tæt på Skodsborg station vil blive en ny hovedindgang, og der derfor vil blive en større mængde trafik omkring dette område. Der er allerede etableret en parkeringsplads tæt på den ønskede hovedindgang, hvor der er plads til ca. 50 personbiler.

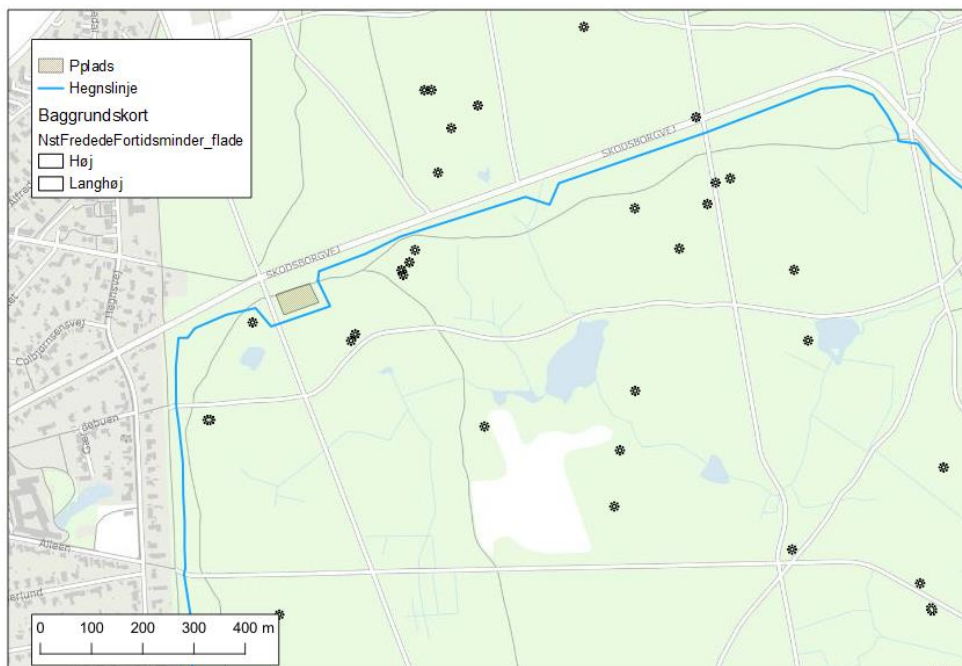
Det er Naturstyrelsen vurdering, at der bør etableres en fodgængerovergang (som vist i bilag 1, s. 7-8) og/eller et færdselsskilt med en hastighedsbegrænsning på evt. 40 km for at skabe færdselstryghed i og omkring hovedindgangen samt sikre ind- og udgang til parkeringspladsen. Der må i øjeblikket køres op til 50 km/t på Skodsborgvej på det gældende sted.

Hvis Kommunen som vejmyndighed mener, at der skal udarbejdes en trafikvurdering omkring indgangen ved Skodsborgvej, vil Naturstyrelsen gerne indgå en dialog snarest om den videre proces herom.

Ny P-plads i forbindelse med indgang fra Nærum

I forbindelse med udvidelsen af Dyrehaven planlægges en ny P-plads etableret ved Stampevejs nordlige kryds med Skodsborgvej (se bilag 1, s. 10-11). P-pladsen forventes etableret i en ung bevoksning af bøg, som MST har tilkendegivet vil blive af-kortlagt. Den præcise placering vil følge det af-kortlagte areal. Bevoksningen er uden betydelig biodiversitetsmæssig værdi og P-pladsen kan etableres uden at kompromittere skovkarakteren der opretholdes af store overstandere omkring pladsen. P-pladsen vil have plads til omkring 60-75 personbiler.

I udarbejdelsen af p-pladsen vil Naturstyrelsen først fjerne stød fra fældet træ fra det markerede område (se kort. 3) og derefter afrømme muldlaget. Der vil derefter etableres et 30 cm lag med stabilt grus. Det kan være nødvendigt at terrænregulere området i beskedent omfang.

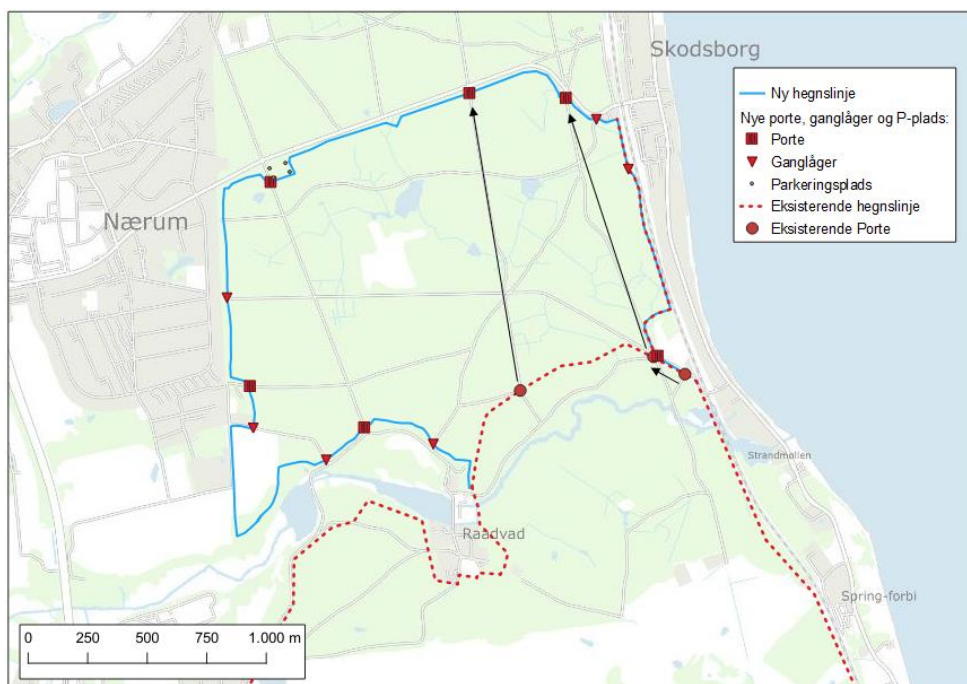
Kort 3. Den planlagte P-plads ved indgangen Stampevej/Nærum samt eksisterende fredede fortidsminder i Jægersborg hegn.

Den ønskede P-plads ligger inden for fortidsmindebeskyttelseszonen i tre tilfælde med en afstand på ca. 50 m, 90 m og 95 m fra de tre fredede høje.

De røde porte

I forbindelse med udarbejdelse og opsætning af de røde porte vil Naturstyrelsen flytte tre porte fra den eksisterende hegnslinje (Se kort 4.), da der på sigt skal være fri adgang i mellem udvidelsen og den eksisterende Dyrehave. Kort 4. viser, hvor portenes nye placering vil være.

Kort 4. Ny placering af de røde porte i den nye hegnslinje.

Der er indgået en aftale med foreningen ”Røde portes venner” om, at de vil finansiere og etablere enebær stager omkring portene, så de får samme udtryk som de resterende porte i den nuværende Dyrehaven (se billede 3.)

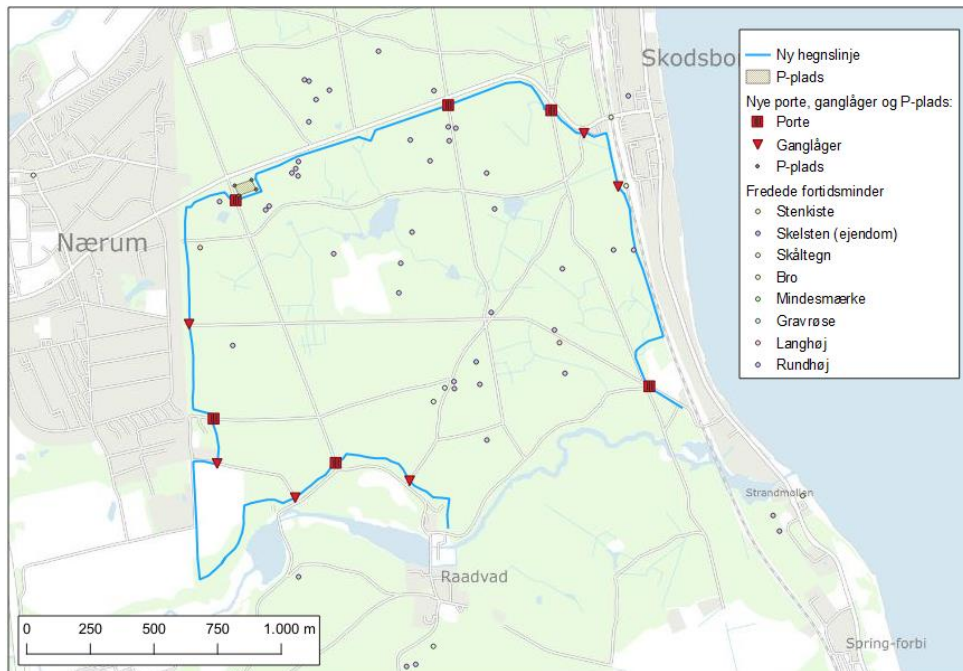

Billede 3. Rød port med enebær stager.

Det vil i forbindelse med etablering af nye porte være nødvendigt at udgrave til fundamentet. Der skal nedgraves et 500 mm. bredt fundament i 1,5 meters dybde. De nye portes placering bliver etableret på allerede eksisterende veje. Der har

tidligere i forbindelse med udarbejdelsen af vejsystemet blevet gravet 0,5 meter ned i jorden.

Fortidsminder

Kort 5. Registrerede fredede fortidsminder inden for og omkring den nye hegnslinje

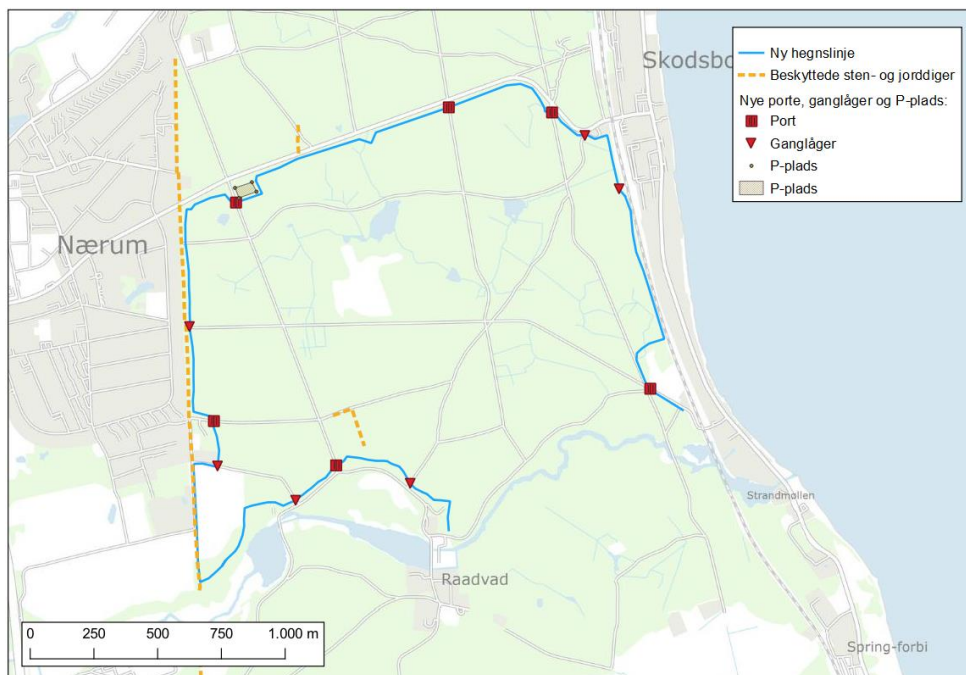
Den planlagte hegnslinje vil blive etableret inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen (100 m.) i ca. 16 tilfælde. Den nye hegnslinje vil ikke ændre på tilstanden inden for beskyttelseszonen, da der ikke vil blive tilplantet eller ændret i terrænet. Hegnsopsætningen vil kræve, at der sættes jernpæle i jorden. Pælene vil være 285 cm høje og blive trykket 85 cm ned i jorden, og der vil dermed ikke foregå gravning inden for beskyttelseszonen.

Materiale på hegnet er maskinflet (se billede 2.) og vil derfor være transparent. Hegnet vil derfor ikke påvirke indsynet til og udsynet fra fortidsminderne væsentligt. I forbindelse med opsætning af hegn vil der være en forudgående rydning og knusning af hegnstraceet hvormed man vil fjerne mindre træer uden stor biodiversitet, hvilket også vil forbedre ind- og udsyn ift. fortidsminderne. Naturstyrelsen vurderer derfor, at etablering af den nye hegnslinje i forbindelse med udvidelsen af Dyrehaven ikke vil have en væsentlig påvirkning på fortidsminderne.

Det er erfaringen fra den nuværende Dyrehave, at fredede fortidsminder ikke påvirkes negativt af dyrehavedriften. Det forventes at være ligesådan i den indlemmede del, tværtimod vil det mere lysåbne landskab i markant grad gøre fortidsminderne langt mere synlige i landskabet.

Beskyttede sten- og jorddiger

Kort 6. beskyttede sten- og jorddiger inden for eller omkring den nye udvidelse af Dyrehaven.

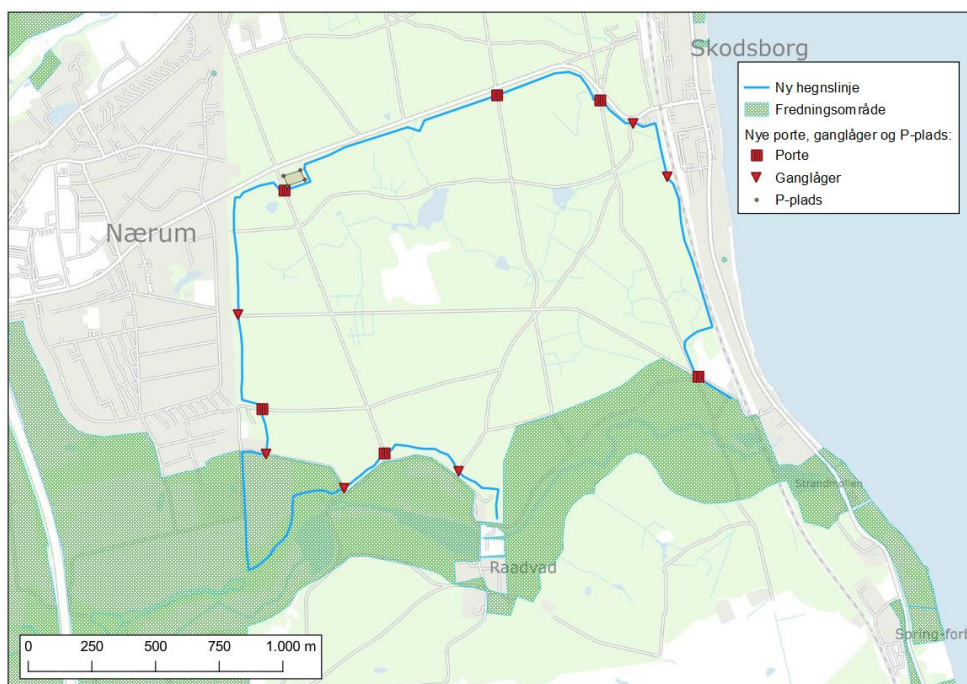
I den vestlige del af udvidelsen ligger hegnslinjen tæt på sten- og jorddiger (se kort 6.). Hegnslinjen vil dog ikke påvirke disse sten- og jorddiger, da hegnslinjen placeres øst for digerne. I den nordlige og midterste del af hegnslinjen vil der være en afstand fra hegn til digerne på ca. 15-20 meters. I den sydvestlige del af udvidelsen af Dyrehaven vil der være 3-4 meter afstand fra sten- og jorddiger. Den forudgående rydning og knusning af hegnstraceet vil ikke påvirke de beskyttede sten- og jorddiger.

Naturstyrelsen er derudover opmærksomme på, at varetage og passe på sten- og jorddiger inden for og omkring hegnslinjen - også dem der evt. ikke er registreret. Naturstyrelsen er ikke bekendt med, at der findes ikke-registrerede sten- og jorddiger tæt på hegnstraceet.

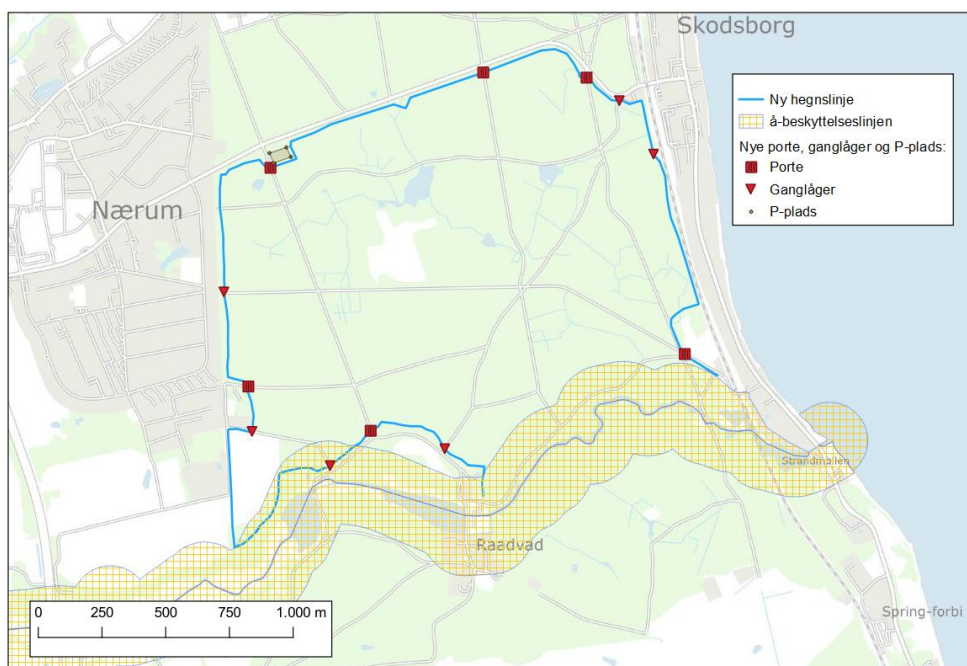
Parforcejagt og UNESCOs verdensarv

Jægersborg Dyrehave og Jægersborg Hegn er en del af parforcelandskabet i Nordsjælland som er udpeget på UNESCOs verdensarvsliste. Med udvidelsen af Dyrehaven, i forhold til tilflytning af kronvildt og mulighed for opdatering af stisystemer, forventes det, at Jægersborg Hegn vil få et præg der minder mere om den eksisterende Dyrehave, hvilket vil fremme parforcejagtlandskabet i Jægersborg Hegn. Naturstyrelsen vurderer derfor, at udvidelsen vil have en positiv effekt på parforcelandskabet.

Fredning af Mølleåen

kort 7. Fredning af Mølleåen samt ny hegnslinje, porte, ganglåger og p-plads.

Kort 8. Å-beskyttelseslinjen ved Mølleåen samt den nye hegnslinje

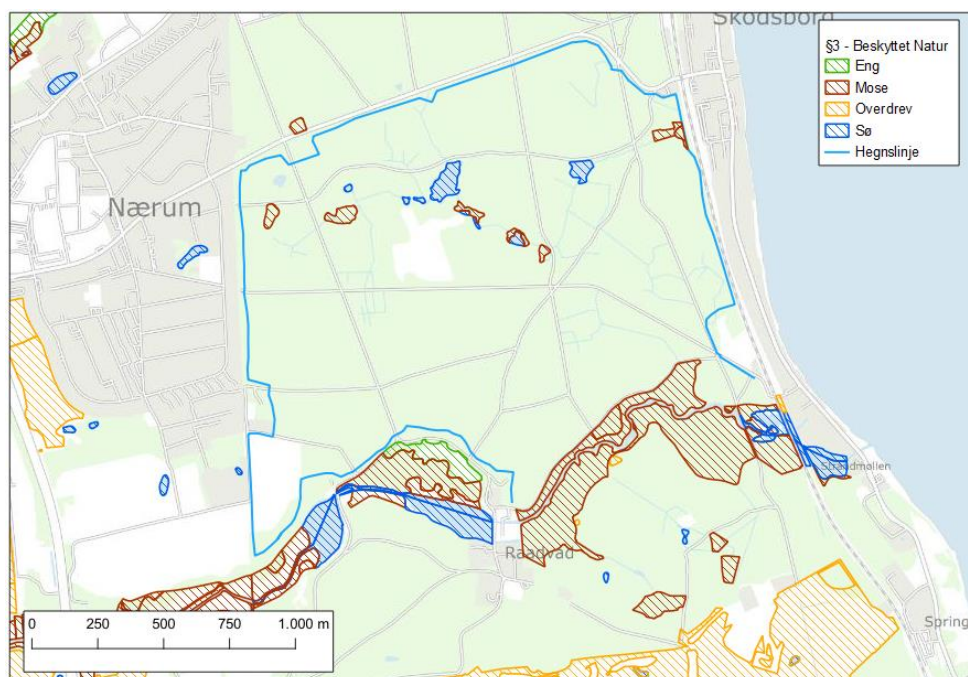
Fredningen af Mølleåen har til formål at sikre og bevare området på grund af de væsentlige kulturhistoriske og landskabelige værdier, der er knyttet hertil, samt at fastholde og regulere almenhedens ret til færdsel i området. Det er Naturstyrelsen vurdering som statslig tilsyn med fredningen, at udvidelsen af Dyrehaven ikke vil være i strid med fredningsbestemmelserne, da kulturhistoriske og landskabelige

værdier vil forblive de samme, hvilket også vil være gældende ift. den almene færdsel omkring Mølleåen.

Som nævnt tidligere vil der i forbindelse med udvidelsen af Dyrehaven blive etableret en ny hegnslinje for at holde hjortevildtet inde og der vil blive etableret porte og ganglåger for at sikre den offentlige adgang (se kort 2.). Hegnsmateriale vil være det samme som det allerede eksisterende hegn, der er placeret i den nuværende Dyrehave (se billede 2.), som i dag er placeret inden for sø- og åbeskyttelseslinjen i den sydlige del. Der vil i forbindelse med opsætningen af hegnslinjen ikke foretages tilplantning eller terrænændringer inden for beskyttelseszonen.

Naturstyrelsen forventer og har erfaring med, at hjortevildtet vil passere Mølleåen via de brosystemer, der er etableret over Mølleåen. Dette skyldes, at bræmmerne omkring Mølleåen er meget sumpede, og hjortevildtet vil derfor fortrinsvis benytte broerne, hvilket er den samme tendens som Naturstyrelsen oplever i dag.

§3 - Beskyttet Natur

Kort 8. §3 - beskyttet natur inden for og omkring den nye udvidelse af Dyrehaven

Kort 9. §3 – beskyttet mose der overlapper med den nye hegnslinje

Den nye hegnslinje vil i langt de fleste tilfælde ikke overskride et §3-område (se billede kort 8). Der er dog et enkelt tilfælde, hvor hegnslinjen vil gå ind over et moseområde (se kort 9.). Der er fra tidligere allerede opsat hegn i den østlige del af udvidelsen, og der vil dermed være tale om en erstatning af hegnet og ikke en ny etablering (Se kort 1.).

Ved erstatning af hegnslinjen foretages én krydsning af vandløb eller grøft. Hegnet forsynes ved grøften med en afgitring bestående af en overligger der fæstnes til hegnets undertråd, hvorfra opstrøms skrånede jernrør rammes i grøftebunden. Rørene placeres med en indbyrdes afstand på 15 cm, hvilket sikrer passagemulighed for vandløbsfauna og for pattedyr mindre end råvildt. Naturstyrelsen vurderer, at udskiftningen af hegnslinjen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af tilstanden i området.

Forholdet til NATURA2000, skovnaturtyper i den påtænkte udvidelse

De altdominerende skovnaturtyper i det område som udvidelsen omfatter udgøres af Ege-blandskov (9160) og Bøg på muld (9130)

Hvis der som en konsekvens af hjortenes ageren opstår skader af et omfang så skovtilstanden er umiddelbart truet vil dette blive imødegået ved frahegning, enten af delområder eller evt. enkelttræer.

NST ønsker at foretage strukturelle forberedelser af mange bevoksninger med henblik på at skabe grundlag for større heterogenitet og højere grad af lysåbenhed på bevoksnings- og individniveau. Dette vil ske ved gennemhugning af eksisterende bevoksninger, der fremstår homogene og uden stor biodiversitetsmæssig værdi. Flere af disse bevoksninger udgøres af mindst to etager; en overstandermasse af ældre eg eller bøg og en underetage af navnlig tæt

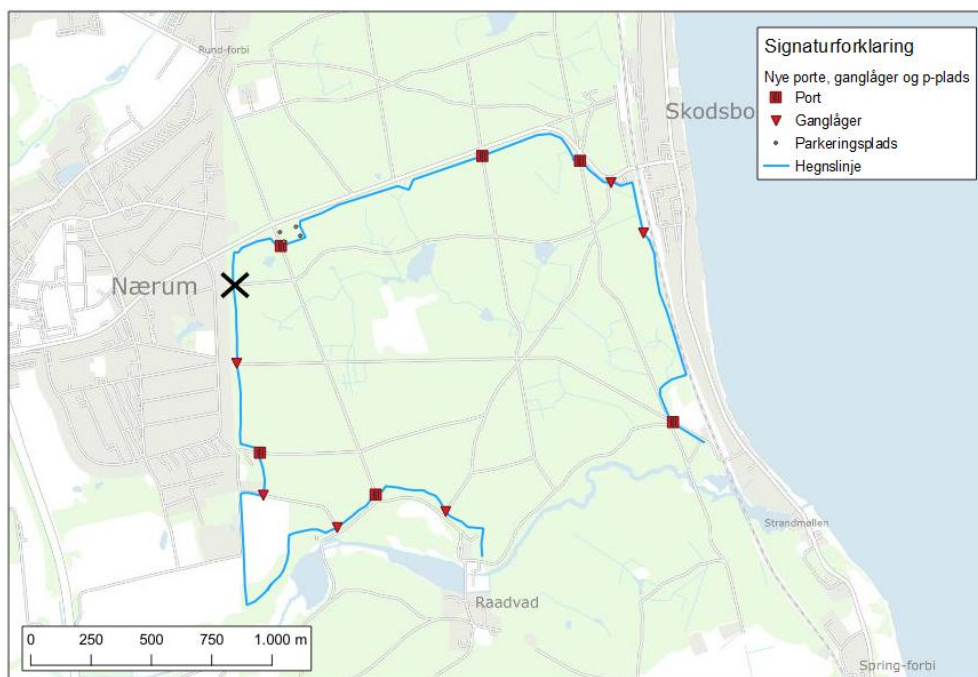
bøg. Strukturforbedring opnås primært ved hugst i underetagen og det vurderes muligt at opretholde mindst 50 % kronedække ved bevarelse af en stor del af overstandermassen og stedvis bevarelse af underetagen. Kronedækket forventes ikke at være blive fordelt inden for de enkelte polygoner med skovhabitatnaturtyperne, men opretholdes på min. 50 %

Den langsigtede bevarelse af skovkarakter forventes at kunne opretholdes ved et løbende fokus på sikring af foryngelse. NST forventer ikke at arbejde med større fladedækkende foryngelse i området, da dette vil stride imod etableringen af biodiversitetsmæssigt interessante strukturer. Derimod iværksættes en organisk tilgang til anvendelse af mindre kulturhegn til sikring af selvfor yngelse eller plantede vedplanter (tornede buske og relevante hjemmehørende løvtræarter med størst indhold svarende til skovhabitatnaturtypen), fremspiring af vedplanter i faldne trækroner, hejster-plantning og beskyttelse af enkelttræer. Ved anvendelse af ovenstående virkemidler forventes det at opretholde skovkarakter med min 50 % kronedække, samtidig med at biodiversitetsmæssigt

På det indlemmede areal vil der efter etableringsindsatsene ikke længere blive fjernet vedmasse fra arealerne, hvorfor forekomsten af dødt ved vil stige dramatisk, til gavn for bl.a. Stellas mosskorpion og Eghjort (Eghjort er nyligt reintroduceret i den nuværende dyrehave, begge er bilag IV-arter). Dette er også i overensstemmelse med Udkast til Natura 2000 plan-2022-27 afsnit 3.1, hvor der står at målet er at sikre velegnede levesteder for arterne på udpegningsgrundlaget med særlig fokus på stellas mosskorpion.

Rekreative muligheder

Infrastrukturen, såsom skovveje og friluftsfaciliteter, vil blive opretholdt i udvidelsen af Dyrehaven og Naturstyrelsen vil holde stier og veje fri for større mængder dødt ved. Naturstyrelsen vil i den videre forvaltnings sikre at risikotræer langs større stier og veje monitoreres og fjernes, hvis de udgør en risiko for brugerne af området.

Kort 10. Den nye hegnslinje samt etablering af nye porte, ganglåger og p-plads.

Adgangsmulighederne vil i de fleste tilfælde forblive de samme i den nye udvidelse af Dyrehaven, da Naturstyrelsen etablerer porte og ganglåger, hvor de nuværende indgange er placeret. Et enkelt sted mellem indgangen fra stampevej/ Nærum og ganglågen ved strandmøllevej vil der ikke etableres en indgang af hensyn til vildtet (se kort 10., markering med sort kryds). Det forventes, at hvis der etableres endnu en indgang oppe i omtalte hjørne vil det blive for ”forstyrrende” og vildtet vil dermed ikke komme op i det nordvestlige hjørne.

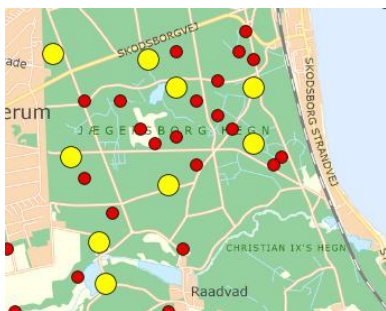
Naturstyrelsen har derudover til hensigt at forbedre stier og veje, så de får samme udtryk og kvalitet som stier og veje i den eksisterende Dyrehave.

Afgrænsningen af udvidelsen ved Skodsborgvej

Det er Naturstyrelsen vurdering, at udvidelsen af Dyrehaven ikke skal fortsætte i den nordlige del af Jægersborg Hegn, men afgrænses til Skodsborgvej. Beslutningen er taget på baggrund af, at nærområdet også skal have adgang til en almindelig urørt skov og dermed ikke kun Dyrehave. Derudover vil den nordlige del af Jægersborg Hegn stadig kunne bruges til organiseret aktiviteter ift. friluftslivet, da Dyrehaven primært vil være for de stille naturbrugere af hensyn til vildtet.

Baseline i urørt skov

Som et led i projektet ”Registrering af baseline i urørt skov” indsamles der omfattende viden som kan danne udgangspunkt for at følge udviklingen på længere sigt, se kort herunder med prøveflader.

På baggrund af ovenstående søges om de nødvendige dispensationer og tilladelser fra kommunen.

Med venlig hilsen

Simone Windfeldt-Schmidt

+ 45 40 14 49 66

swind@nst.dk